

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут психології

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософські основи риторики

Освітня програма Філософія

Спеціальність 033 Філософія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри філософії,
соціології та релігієзнавства
Протокол № 1 від “31” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Філософські основи риторики
Викладач (-і)	Даниляк Ростислав Петрович
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	rostyslav.danylyak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	2. Цикл професійної підготовки. 2.2. Вибіркові дисципліни. 2.2.2. Дисципліни вільного вибору студента.
Обсяг дисципліни	90 год. (3,0 кредити)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	

2. Анотація до курсу

Предмет „Філософські основи риторики” читається студентам-бакалаврам другого курсу спеціальності 033 – Філософія. В межах лекційного викладу та семінарської практики з „Філософських основ риторики” акцент робиться на традиційному зв’язку між дискурсивними практиками, з одного боку, та продукуванням, поширенням та передачею філософського знання, – з іншого.

Курс лекцій присвячено теоретичним та методологічним складовим виступу та дискусії. Теоретична складова змістовно розкрита через поняття дискурсивної природи філософії та історичних типів філософської дискусії. Методологічні питання – з огляду на основні завдання дисципліни – оглядаються докладніше, включаючи аналіз розділів риторики (інвенції, диспозиції, елокуції, меморії, акції), техніки і тактики ведення дискусії, прийомів аргументації та технік впливу на опонента. Зміст семінарських занять цілком корелює з лекційним матеріалом, оскільки їхня мета полягає у поглибленому вивченні матеріалу, що, як передбачається, дозволить студентам виробити необхідні навички для успішного виступу та ведення філософської дискусії. Завдання, які покликана вирішити пропонована дисципліна, включають не лише засвоєння певних знань з мистецтва риторики та полеміки, але й набуття студентами вмінь критично мислити та висловлювати свою точку зору на світоглядні питання, будувати аргументацію, фіксувати приховані прийоми, використовувані опонентом, успішно протистояти їм, а також ідентифікувати фонове знання (упередження, переконання, стереотипи), які зумовлюють той чи інший спосіб чи зміст дискутування.

3. Мета та цілі курсу

Метою викладання навчальної дисципліни „Філософські основи риторики” є пояснити студентам зміст розділів риторики (інвенції, диспозиції, елокуції, меморії, акції) та основних принципів виступу та ведення дискусії.

Завдання дисципліни: розкрити зміст класичного та некласичного історичних типів дискусії; з’ясувати найважливіші функції філософії як дискурсивної практики; визначити зміст найважливіших розділів риторики, складових дискусії, правил виступу та ведення філософської суперечки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- риси, що відрізняють монологічне філософування від діалогічного;
- зміст та призначення інвенції, диспозиції, елокуції, меморії, акції;
- найважливіші змістовні та формальні вимоги до виступу та ведення філософської дискусії;
- особливості використання аргументації в дискусії, класичні та неklasичні прийоми ведення суперечки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *вміти*:

- вести філософські суперечки
- використовувати прийоми і методи творчого мислення
- самостійно формулювати та висловлювати думки по змісту дискусійних питань
- критично переосмислювати набуті знання та стереотипи у сприйнятті та розумінні людини та її цінності у світі, толерантно відноситися до поглядів інших людей на ці проблеми.

4. Компетентності

ЗК4. Здатність бути критичним та самокритичним. Аргументувати та захищати власну позицію з ключових проблем сучасної філософії.

ЗК8. Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді.

ЗК9. Здатність працювати автономно. Створювати та інтерпретувати нові філософські знання.

ЗК11. Здатність діяти на підставі етичних міркувань (мотивів).

ЗК12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

СК11. Здатність застосовувати в професійній діяльності знання про засади, розвиток і сучасний стан наукового та гуманітарного знання.

СК13. Здатність брати участь у наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

СК14. Здатність брати участь в інтелектуальних дискусіях на засадах діалогу, відкритості й толерантності.

5. Результати навчання

РН5. Спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

РН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

РН12. Вміти викладати власні міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

РН13. Критично оцінювати власну позицію та знання, порівнювати і перевіряти отримані результати.

РН14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.

РН16. Вміти застосовувати загальногуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

РН17. Мати навички участі в наукових та прикладних дослідженнях у галузі філософії.

6. Організація навчання курсу

<i>Обсяг курсу</i>					
Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		12			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18			
самостійна робота		60			
<i>Ознаки курсу</i>					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
2-й семестр	033 Філософія	II курс	Вибірковий		
<i>Тематика курсу</i>					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Зв'язок риторики з природою філософського знання. Дискурсивність філософії. Монологічність та діалогічність у філософії. Класичний та неklasичний типи філософської дискусії.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 2 год.	1 – 15	Підготовка конспекту семінарського заняття, 10 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру)	лютий 2022 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 2. Предмет риторики. Окреслення предмета риторики. Модуси публічного	лекція, 2 год. семінарське заняття, 2 год.	1 – 15	Підготовка конспекту семінарського заняття, 10 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру)	лютий 2022 р. (згідно з електронним розкладом)

виступу. Розділи риторики.						
Тема 3. Розділи риторики. Інвенція. Диспозиція. Елокуція. Меморія. Акція.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 4 год.	1 – 15		Підготовка конспекту семінарського заняття, 10 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру)	березень 2022 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 4. Техніка і тактика ведення дискусії. Правила співпраці з партнером. Найважливіші складові етики дискурсу. Прагнення до компромісу як вимога етики дискурсу. Процедурні правила ведення дискусії.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 4 год.	1 – 15		Підготовка конспекту семінарського заняття, 10 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру)	березень 2022 р. (згідно з електронним розкладом)
Тема 5. Аргументаційна складова виступу та дискусії. Загальне поняття про	лекція, 2 год. семінарське заняття, 2 год.	1 – 15		Підготовка конспекту семінарського заняття, 10 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру)	Квітень 2022 р. (згідно з електронним розкладом)

аргументацію. Традиційні методи аргументації. Нетрадиційні методи аргументації. Некоректні способи аргументації.						
Тема 6. Техніки та способи впливу на опонента. Класифікація технік та способів впливу. Характеристика партнерських (допоміжних) впливів. Характеристика впливів через натиски та насильницьких впливів.	лекція, 2 год. семінарське заняття, 4 год.	1 – 15		Підготовка конспекту семінарського заняття, 8 год. Підготовка до написання самостійної роботи, 2 год.	80 балів (усні відповіді на семінарських заняттях впродовж семестру) 20 балів (написання самостійної роботи)	Травень 2022 р. (згідно з електронним розкладом)
7. Система оцінювання курсу						
Загальна система оцінювання курсу	Загальна кількість балів в межах залікового курсу: 100. Розподіл балів: 0 – 49 балів – «не зараховано»; 50 – 100 балів – «зараховано». Оцінка розраховується як середнє арифметичне з усіх отриманих на семінарських заняттях.					
Вимоги до письмової роботи	Одна письмова робота у вигляді тестів (у системі дистанційного навчання). Кількість тестових завдань: 20. Тести закритого типу (з варіантами відповідей). Кількість варіантів відповідей: 4. Кількість вірних відповідей: одна. Час виконання: 20 хв.					
Семінарські заняття	В межах дев'яти запланованих семінарських занять є обов'язковими чотири усні відповіді, які оцінюються як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно». Обов'язковим є написання однієї тестової роботи на семінарському занятті 9. Результат оцінюється як «незадовільно», «задовільно», «добре», «відмінно».					

Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль виставляється за результатами семінарських занять. Наявність щонайменше п'яти оцінок (за усні відповіді та за письмову роботу) не нижче, ніж «задовільно», є достатньою підставою для зарахування курсу.
--	---

8. Політика курсу

Допускається пропуск одного семінарського заняття без відпрацювання. За наявності більшої кількості пропущених семінарських занять або невиконаних письмових завдань необхідно відпрацювати їх шляхом усної відповіді по відповідній темі або написання роботи. Відпрацювання проводяться в межах консультацій.

9. Рекомендована література

1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика: навч. посібник. Львів: Світ, 2001. 240 с.
2. Вандишев В.М. Риторика: екскурс в історію вчень і понять: Навч. посібник. К.: Кондор, 2003. 264 с.
3. Гжегорчик А. Життя як виклик. Вступ до раціоналістичної філософії. Варшава, Львів, 1997. 264 с.
4. Гнатюк Я.С. Еристика та евристика: навч. посібн. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2013. 268 с.
5. Ермоленко А.Н. Этика ответственности и социальное бытие человека (современная немецкая практическая философия). К.: Наукова думка, 1994. 200 с.
6. Ермоленко А.М. Комунікативна практична філософія. Підручник. К.: Лібра, 1999. 488 с.
7. Карамішева Н.В. Логіка. Пізнання. Евристика: Посібник для студентів та аспірантів. Львів: Астролябія, 2002. 352 с.
8. Колотілова Н.А. Риторика. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
9. Леммерман Х. Уроки риторики и дебатов / Пер. с нем. М.: ООО «Издательство „Уникум Пресс“», 2002. 336 с.
10. Малахов В. Етика спілкування: Навч. посібник. К.: Либідь, 2006. 400 с.
11. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика: навчальний посібник. К.: Вища школа, 2003. 311 с.
12. Онуфрієнко Г.С. Риторика. Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2008. 592 с.
13. Основи ораторського мистецтва: Практикум / Укладач О.І.Когут. Тернопіль: Астон, 2005. 296 с.
14. Ситниченко Л.А. Першоджерела комунікативної філософії. К.: Либідь, 1996. 176 с.
15. Хоменко І.В. Еристика: мистецтво полеміки: навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2001. 192 с.

Викладач

Даниляк Ростислав Петрович